

[Knud Damgaard]

hentes ned fra alle de civile satellitter, og det sker i stigende grad, bl.a. på grund af det øgede antal satellitter. Vi får altså ganske gratis grundlaget for udvikling af datamatemetoder, som primært kommer meteorologiske oplysninger til gode, men også vigtige meldinger om isforhold og isbevægelser omkring Grønland. Dette er selvsagt uhyre vigtigt for skibsfarten. Dette grundlag vil i de kommende år kunne udvikles til også at omfatte bedre og klarere oplysninger f.eks. om olieforurening. Mange andre forhold kan nævnes i forbindelse med disse installations muligheder nu og i fremtiden, muligheder, som også vil tjene Grønlands interesser. Der vil nemlig i fremtiden være yderligere chance for at forbedre brugen af de oplysninger, man får gennem overvågningsfaciliteterne.

Helt afgørende er dog for os det, jeg indledte med at sige, at denne varslings tjeneste er et nødvendigt led i den samlede NATO-politik. Ændringer i disse forhold kan være farlige. Afpresning kan blive brugt, hvis varslingskæden udhules. En sådan tilstand vil mindske udsigterne til at realisere den politik på atomnedrustningsområdet, som ikke alene vi i socialdemokratiet, men i stigende omfang mennesker i hele den vestlige verden finder er overmåde nødvendig i dag.

Ole Bernt Henriksen (KF):

I forespørgslerne lange række er turen så i dag kommet til Grønland. Vi kommer jo vidt omkring i disse tider, og da spørgsmålet, om jeg så må sige, har et militært tilsnit, er det naturligt, at det er forsvarsministeren, der har svaret. Det ville være overraskende, hvis jeg ikke fandt svaret tilfredsstillende, og jeg skal derfor ikke gøre noget særligt ud af at takke for det og sige, at det var godt – det skulle bare mangle.

Derimod finder jeg grund til at understrege betydningen af den overenskomst om forsvaret af Grønland, som Danmark den 27. april 1951 indgik med De Forenede Stater. Som det ærede medlem hr. Knud Damgaard for et øjeblik siden bemærkede, ligger Grønland jo på den vestlige halvkugle. Hvad det drejede sig om i årene efter den tyske besættelse af Danmark, var at beholde suveræniteten over Grønland, og det lykkedes, ikke mindst takket være senere ambassadør Hen-

rik Kauffmanns og mange dansk-amerikaneres glimrende indsats samt den amerikanske regerings forståelse for det specielle forhold mellem Danmark og Grønland.

Vi skal nemlig erindre, at Danmark efter USAs udenrigspolitiske grunddoktrin, Monroedoktrinen, der – sagt for god ordens skyld – er opkaldt efter en tidligere amerikansk udenrigsminister, dels ikke havde ret til at besidde Grønland, dels måske endog begik en slags langvarig aggression ved at besidde Grønland. Henrik Kauffmann fik under krigen den 9. april 1941 gennem Washington-talen USA til varigt at give afkald på at anvende Monroedoktrinen over for Grønland og Danmark, og det er nok værd at mindes og minde om i dag.

Da den kolde krig brød ud, kunne USA i og for sig – og i stigende grad, efterhånden som Nordpolområderne i takt med den tekniske udvikling fik vital militær betydning – have haft en interesse i at kontrollere Grønland, en interesse ganske svarende til Sovjetunionens interesse i at kontrollere Østeuropa. Man kunne have søgt at tilsidesætte i hvert fald vigtige dele af Danmarks suverænitæt over Grønland, og man kunne have søgt at gøre Grønland til en offensiv position i den kolde krig. Det skete ikke.

Set i dansk Grønlandspolitik's lange perspektiv som belyst f.eks. i Seidenfadenrapporten side 299 og i den grå betænkningsskapitel 5, side 67 og videre, hvortil jeg skal henvise, blev betydningen af 1951-overenskomsten først og fremmest også under nye, helt ændrede forhold en forstærket anerkendelse af Danmarks suverænitæt. Det var en anerkendelse, vi dengang var glade for – vi havde dengang i øvrigt ligesom nu en ganske udmærket regering og udenrigsminister i Danmark, som vi for resten så tit har haft.

Denne anerkendelse uddybedes for det andet derved, at installationerne i Grønland alene fik defensive formål. Jeg tror trods alt ikke, at nogen i alvor vil hævde, at overvågningsudstyr direkte eller indirekte kan bruges til offensive formål, og det leder mig til at spørge hr. Steen Folke: til hvilke offensive formål kan det udstyr, som hr. Steen Folke talte om for lidt siden, anvendes? Det er nyt for mig, og jeg tror, det er nyt for forsvarsministeren, også for den tidligere forsvarsminister, at det skulle kunne anvendes til offensive formål. Jeg synes derfor, det kunne være